

Sygn. akt II PK 146/19

POSTANOWIENIE

Dnia 7 października 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Frańczak

w sprawie z powództwa K. K.
przeciwko Miejskiemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w G.
o przywrócenie do pracy i wynagrodzenie za okres pozostawania bez pracy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 7 października 2020 r.,
skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego w Ł.
z dnia 28 marca 2019 r., sygn. akt III Pa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Ł. wyrokiem z dnia 28 marca 2019 r. oddalił apelację pozwanego Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w G. od wyroku Sądu Rejonowego w Ł. z dnia 15 listopada 2018 r. przywracającego powódkę K. K. do pracy w pozwanym Ośrodku na poprzednich warunkach pracy i płacy oraz zasądzającego od pozwanego na rzecz powódki kwotę 4.972,78 zł tytułem wynagrodzenia za okres pozostawania bez pracy pod warunkiem podjęcia pracy u pozwanego (pkt 1) a także orzekł o kosztach postępowania (pkt 2).

Sąd Okręgowy podzielił ustalenia faktyczne, jaki i ocenę prawną Sądu pierwszej instancji, że postępowanie pozwanego - który po zgłoszeniu przez powódkę gotowości do pracy, przywróconej do pracy na stanowisku głównej księgowej na mocy wyroku Sądu Rejonowego z dnia 29 czerwca 2018 r.,

przeprowadził konkurs na to stanowisko – stanowiło nadużycie prawa w świetle art. 8 k.p., a podane powódce przyczyny rozwiązania umowy o pracę, tj. uzyskanie przez nią najniższej oceny w tym konkursie oraz dezorganizacja pracy w zakładzie pracy w związku z zatrudnieniem na stanowisku głównej księgowej innego pracownika były nieuzasadnione (art. 45 k.p.). Zarządzenie pozwanego o powołaniu komisji konkursowej w celu obsadzenia stanowiska starszego i głównego księgowego spośród powódki i dwóch pracowników, zatrudnionych już w trakcie postępowania o przywrócenie powódki do pracy (B. B., zastępującej powódkę na stanowisku głównej księgowej i nowego pracownika, starszego księgowego G. K.) było bezpodstawne. Tego rodzaju konkurs przeprowadza się w momencie obsadzania stanowisk, powódka zaś została przywrócona do pracy na dotychczas zajmowane przez nią stanowisko głównego księgowego na podstawie prawomocnego wyroku sądu pracy. A zatem pracodawca nie mógł uzależniać zatrudnienia jej na tym stanowisku od wyników egzaminu wewnętrznego. Do przeprowadzenia takiego egzaminu nie daje podstaw art. 94 pkt 9 k.p. Ponadto pozwany nie wykazał, by zdublowanie stanowiska głównej księgowej było niezgodne z przepisami ustawy o finansach publicznych i planem finansowym pozwanego.

Pozwany zaskarżył wyrok Sądu Okręgowego w całości skargą kasacyjną wnosząc o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i oddalenie powództwa w tym zakresie, ewentualnie o uchylenie w całości zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego i poprzedzającego go wyroku Sądu Rejonowego i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania, a także o zasądzenie od powódki na jego rzecz kosztów dotychczasowego postępowania, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego za postępowanie przed Sądami obu instancji oraz kosztów postępowania kasacyjnego według norm przepisanych.

Skargę kasacyjną oparto na obu podstawach z art. 398³ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c., zarzucając naruszenie:

1) art. 45 § 1 k.p., przez błędne uznanie, że przyczyny wskazane w uzasadnieniu wypowiedzenia nie są zasadne, nie mają pokrycia w rzeczywistych powodach, podczas gdy znajdują one oparcie w prawidłowo ustalonym stanie faktycznym sprawy, w szczególności wobec możliwości przeprowadzenia przez

pozwanego testu kompetencji celem wyłonienia pracownika, z którym ma zostać rozwiązana umowa o pracę, a z którego powódka uzyskała wynik najniższy spośród osób przystępujących do niego;

2) art. 94 § 4 k.p., przez błędne uznanie, że powódka - już po przywróceniu jej do pracy na poprzednio zajmowane stanowisko - nie mogła zostać włączona do grona osób, które miały zostać poddane testowi kompetencji celem doboru pracownika, mającego objąć stanowisko głównego księgowego, starszego księgowego oraz tego, któremu miała zostać wypowiedziana umowa, a jedynymi osobami, które mogły w nim uczestniczyć być G. K. oraz B. B., podczas gdy przeprowadzenie tego testu wyłącznie dla tych dwóch osób z pominięciem powódki jednoznacznie stanowiłoby o ich dyskryminacji, gdyż sytuacja, w jakiej się znaleźli nie była przez nich zawiniona i oboje mieli zawarte umowy o pracę na czas nieokreślony, tak jak powódka;

3) art. 94 § 4 k.p., przez błędne uznanie, że przepis ten nie daje podstawy do wyłonienia starszego księgowego i głównego księgowego spośród pracowników już zatrudnionych na tych stanowiskach, a także podstawy do wytypowania pracownika, z którym powinna zostać rozwiązana umowa o pracę, podczas gdy pozwany mógł uzależniać dalsze zatrudnienie swoich pracowników od wyniku egzaminu;

4) art. 378 § 1 k.p.c. w związku z art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 382 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c., przez zaniechanie rozpoznania przez Sąd drugiej instancji zarzutu sformułowanego w apelacji w pkt II-11, a w efekcie nie odzwierciedlenie zajętego stanowiska w uzasadnieniu wyroku, co mogło mieć wpływ na wynik sprawy, ponieważ w tej sytuacji zaskarżone orzeczenie stwarza jedynie pozory przeprowadzenia kontroli instancyjnej;

5) art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 382 k.p.c. w związku z art. 387 § 1 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c., przez sporządzenie uzasadnienia wyroku nieodpowiadającego wymogom procedury w zakresie wszystkich jego obligatoryjnych elementów, a przez to nie poddającego się kontroli kasacyjnej, czego należy upatrywać w przyjęciu ustaleń Sądu pierwszej instancji za prawidłowe, jak i dokonanej oceny dowodów, mimo że wyrok Sądu pierwszej instancji nie poddawał się kontroli apelacyjnej także z tożsamego powodu, tj. w motywach pisemnych rozstrzygnięcia nie wskazano, na jakich dowodach oparł się Sąd

Okręgowy (w ślad za Sądem Rejonowym): a) że powód wypowiedzenia wskazany w uzasadnieniu nie był jedyny i rzeczywisty, a także jaka rzekomo miała być rzeczywista przyczyna wypowiedzenia; b) że pozwany z góry założył, że nie dopuści powódki do pracy; c) dlaczego wystąpienie w dniu 4 lipca 2018 r. przez dyrektora pozwanego do Burmistrza Miasta G. o wyznaczenie członków komisji miało świadczyć o braku zamiaru faktycznego przywróceniu powódce pełnych uprawnień głównego księgowego - także przez niewskazanie, w oparciu o jakie dowody Sąd pierwszej instancji poczynił takie ustalenia;

6) art. 386 § 4 k.p. w związku z art. 385 k.p., przez jego błędne zastosowanie i oddalenie apelacji, w sytuacji gdy była ona oczywiście uzasadniona.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania uzasadniono „oczywistą zasadnością”, ponieważ zaskarżone rozstrzygnięcie w sposób oczywisty narusza: 1) art. 45 § 1 k.p. „w stopniu mającym wpływ na treść orzeczenia, bowiem Sąd drugiej instancji, w ślad za Sądem pierwszej instancji, błędnie uznał, że przyczyny wskazane w uzasadnieniu wypowiedzenia nie są zasadne, nie mają pokrycia w rzeczywistych powodach, jakie legły u podstaw wypowiedzenia, podczas gdy znajdują one oparcie w prawidłowo ustalonym stanie faktycznym sprawy, w szczególności wobec możliwości przeprowadzenia przez pozwanego testu kompetencji celem wyłonienia pracownika, z którym ma zostać rozwiązana umowa o pracę, a z którego to powódka uzyskała wynik najniższy spośród osób przystępujących do niego”, 2) art. 94 pkt 9 k.p. „w stopniu mającym wpływ na treść orzeczenia, bowiem Sąd drugiej instancji, w ślad za Sądem pierwszej instancji, przyjął, iż powódka - już po przywróceniu jej do pracy na poprzednio zajmowane stanowisko - nie mogła zostać włączona do grona osób, które miały zostać poddane testowi kompetencji celem doboru pracownika, mającego objąć stanowisko głównego księgowego, starszego księgowego oraz tego, któremu miała zostać wypowiedziana umowa, a jedynymi osobami, które mogły w nim uczestniczyć był G. K. oraz B. B.”, podczas gdy przeprowadzenie tego testu wyłącznie dla tych dwojga pracowników z pominięciem powódki „stanowiłoby o ich dyskryminacji (art. 18^{3a} § k.p.), gdyż sytuacja, w jakiej się znaleźli nie była przez nich zawiniona i oboje mieli zawarte umowy o pracę na czas nieokreślony, tak jak powódka”, 3) art. 94 pkt 9 k.p., bowiem Sąd drugiej instancji, w ślad za Sądem

pierwszej instancji, przyjął, że przepis ten nie daje skarżącemu „prawa do wyłonienia starszego księgowego i głównego księgowego spośród pracowników już zatrudnionych na tych stanowiskach, a także podstawy do wytypowania pracownika, z którym powinna zostać rozwiązana umowa o pracę, a jedynie dotyczy sytuacji, gdy nowi pracownicy mają być zatrudnieni, podczas gdy poglądy wyrażone w doktrynie, jak i orzecznictwie, jednoznacznie sprzeciwiają się za taką wykładnią wskazanego przepisu”, 4) „przepisów postępowania, a dotyczących obowiązku rozpoznania przez Sąd odwoławczy wszystkich podniesionych w apelacji zarzutów skierowanych przeciwko wyrokowi Sądu pierwszej instancji, z którego to obowiązku Sąd Okręgowy się nie wywiązał”, a także „dotyczących wymogów, jakim powinno odpowiadać uzasadnienie wyroku, co w istocie uniemożliwia stronie prześledzenie motywów, którymi kierował się Sąd odwoławczy ferując wyrok, jak i poddanie jego kontroli kasacyjnej”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli: 1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, 2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, 3) zachodzi nieważność postępowania lub 4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

W rozpoznawanej sprawie wniosek o przyjęcie do rozpoznania skargi kasacyjnej został oparty na przesłance oczywistej zasadności skargi (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.).

W świetle utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 2 marca 2012 r., III PK 73/11, LEX nr 1215153). Nie chodzi zatem o takie

naruszenie prawa, które może stanowić podstawę skargi, lecz o naruszenie kwalifikowane (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107; z dnia 25 lutego 2008 r., I UK 339/07, LEX nr 453109; z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPIUS 2002 nr 20, poz. 494; z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNP 2003 nr 18, poz. 437; z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004 nr 6, poz. 100 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616). O ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania konieczne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 sierpnia 2008 r., II PK 73/08, LEX nr 785527; z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274). Przytoczone okoliczności powinny jednoznacznie wskazywać na to, że w zasadniczym postępowaniu skarga kasacyjna zostanie rozstrzygnięta na korzyść strony, która ją wniosła (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 20 października 2005 r., II CZ 89/05, OSNC 2006 nr 7-8, 135; z dnia 24 lutego 2006 r., IV CSK 8/06, LEX nr 201037; z dnia 7 listopada 2019 r., I CSK 179/19, LEX nr 2763394). Jednak o tym, że skarga jest oczywiście uzasadniona nie może decydować argumentacja zawarta w uzasadnieniu jej podstaw (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 maja 2018 r., IV CSK 618/17, LEX nr 2500419 czy z dnia 2 kwietnia 2008 r., II PK 347/07, LEX nr 465860). We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, jak i w jego uzasadnieniu, niezbędne jest również powołanie konkretnych przepisów prawa, z którymi wyrok sądu drugiej instancji jest w oczywisty sposób sprzeczny (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 kwietnia 2018 r., I CSK 727/17, LEX nr 2508141 czy z dnia 30 listopada 2012 r., I UK 414/12, LEX nr 1675171).

W skardze kasacyjnej nie ma uzasadnienia wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania w powyższym rozumieniu. Skarżący powołując się na oczywistą zasadność skargi wskazuje przepis art. 45 § 1 k.p. oraz art. 94 pkt 9 k.p., przedstawiając w istocie swoją alternatywną ocenę materiału dowodowego, próbując wykazać rzekome naruszenie przez Sąd Okręgowy tychże przepisów.

Natomiast zawarty w art. 398³ § 3 k.p.c. zakaz oparcia skargi kasacyjnej na zarzutach dotyczących ustalenia faktów lub oceny dowodów oraz związanie Sądu Najwyższego ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia (art. 398¹³ § 2 *in fine*) oznacza niedopuszczalność powoływania się przez skarżącego na wadliwość wyroku sądu drugiej instancji polegającą na ustaleniu faktów lub niewłaściwie przeprowadzonej ocenie dowodów również we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. Skarga kasacyjna jest instrumentem prawidłowości stosowania prawa przez sądy, a nie instrumentem kontroli ustaleń faktycznych przyjętych za podstawę zaskarżonego orzeczenia, którymi Sąd Najwyższy w postępowaniu kasacyjnym jest związany (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.). Istota zarzutów skargi, z którymi skarżący wiąże jej oczywistą zasadność, polega właśnie na zakwestionowaniu poczynionych przez Sądy obu instancji ustaleń faktycznych odnoszących się do zasadności przeprowadzenia procedury konkursowej w celu obsadzenia stanowiska, na które powódka została przywrócona prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego z dnia 29 czerwca 2018 r., jak też zasadności rozwiązania z nią umowy o pracę tuż po zgłoszeniu przez nią gotowości do podjęcia pracy, a to w żadnej mierze nie stanowi o zasadności skargi widocznej „gołym okiem”. Pojęcie „oczywistego” naruszenia prawa należy do sfery obiektywnej i wymaga wykazania, że podniesione zarzuty podstaw zaskarżenia były ewidentnie uzasadnione bez potrzeby dokonywania szczegółowej lub ponownej weryfikacji kontestowanych ustaleń Sądu drugiej instancji, co w rozpoznawanej sprawie nie ma miejsca. Ponadto nie może zostać niezauważone, że Sąd Okręgowy w motywach orzeczenia wyjaśnił, dlaczego nie potwierdziły się zarzuty apelacji nakierowane na zmianę ustaleń faktycznych, a o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej nie można wnioskować na podstawie zakwestionowania podstawy faktycznej rozstrzygnięcia (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 7 września 2012 r., V CSK 529/11, LEX nr 1222170 oraz z dnia 13 lutego 2014 r., I UK 408/13, LEX nr 1646932).

Niezależnie od powyższego, w orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, zgodnie z którym pracodawca ma bezwzględny obowiązek wykonania prawomocnego wyroku przywracającego pracownika do pracy na poprzednich warunkach pracy i płacy. Przeprowadzenie przez skarżącego konkursu na

zajmowane poprzednio przez powódkę stanowisko tuż po zgłoszeniu przez nią gotowości do podjęcia pracy po uzyskaniu prawomocnego wyroku przywracającego ją do pracy na dotychczasowym stanowisku jest więc w istocie rzeczy fikcyjnym wykonaniem prawomocnego wyroku przywracającego pracownika do pracy na poprzednich warunkach i nie zasługuje na ochronę prawną (zob. np. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 9 grudnia 2015 r., I PK 342/14, LEX nr 1943924; z dnia 4 listopada 2014 r., II PK 16/14, LEX nr 1554330; z dnia 9 maja 2013 r., II PK 245/12, LEX nr 1331288; z dnia 9 października 2019 r., III PK 136/18, niepublikowane), a tym samym nie daje podstaw do przypisania zaskarżonemu wyrokowi kwalifikowanego naruszenia art. 45 § 1 k.p. oraz art. 94 pkt 9 k.p.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełnia warunków właściwych dla przesłanki przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. także z uwagi na brak wskazania jakichkolwiek „przepisów postępowania”, których naruszenie według skarżącego miałoby postać naruszenia kwalifikowanego, widocznego na pierwszy rzut oka. Skarga kasacyjna powinna być tak zredagowana i skonstruowana, by Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w jej podstawach lub ich uzasadnieniu pozostałych elementów kreatywnych skargi, ani tym bardziej się ich domyślać (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134). Sam fakt, że jedna ze stron nie zgadza się z zapadłym wyrokiem nie świadczy o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej.

Z powyższych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.